

Sınır Ötesi Birleşme ve Satın Almaların Bankaların Finansal Performansına Etkileri: Üç Banka Üzerinde CAMELS Analizi*

Sevda ATEŞOĞLU COŞKUN **

Sibel KARGİN ***

ÖZET

Sınır ötesi banka birleşmeleri ve satın almaları; hedef ülkenin mali politikalarına engel oluşturma, kriz döneminde krizi tetikleyen uygulamalarda bulunma, bir baskı grubu oluşturarak ülkenin izleyeceği politikaları yönlendirme, sağlıklı rekabet ortamı oluşturabilme, ülke içinde kaynak dağılımını sınırlama gibi ülke ekonomisini etkileyebilecek negatif etkileri nedeniyle önemli bir yer arz etmektedir.

Çalışmada bankaların farklı bir ülkede gerçekleştirdikleri sınır ötesi birleşme ve satın almaların, finansal performansları üzerindeki etkilerinin analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Bunun için Türkiye’de gerçekleşen üç sınır ötesi banka satın almasının (Denizbank, Finansbank, ING Bank) sözkonusu bankaların finansal performanslarına olan etkileri bir tür oran analizi olan CAMELS analizi kullanılmak suretiyle incelenmiştir. Satın alınma öncesi üç yıl ve satın alınma sonrası üç yıl dönemlerinde, mevduat bankalarının ortalamalarına kıyasla üç bankanın performans gelişimi analiz edilmiştir ve sonuçlar birbirleriyle karşılaştırılmıştır.

Analiz bulguları satın alınma sonrası dönemde yabancı bankalar tarafından satın alınan üç bankanın performansında azalış gerçekleştiği yönündedir. Satın alınma sonrası dönemlerin 2008 krizi sonrasına rastlamasının analiz sonuçlarını etkilediği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınır Ötesi Banka Birleşme ve Satın Almaları, Bankacılık, Performans Ölçümü, CAMELS Analizi.

JEL Sınıflandırması: F36, F65, P45.

The Effects Of Cross-Border Bank Mergers And Acquisitions On Financial Performance Of Banks: CAMELS Analysis On Three Banks

ABSTRACT

Cross-border bank mergers and acquisitions hold significant importance due to possible negative effects on the country's economy such as creating barriers to the country's fiscal policy objectives, performing operations that trigger crisis during the crisis period, creating a pressure group that directs policies of the government, creating an unhealthy competitive environment, limiting the distribution of resources within the country.

In the study, it is aimed to analyze the impact of bank mergers and acquisitions that took place in a different country on financial performances of those banks. For this reason, the impact on financial performances of three cross-border bank acquisitions took place in Turkey (Denizbank, Finansbank, ING Bank) has been researched using CAMELS, a kind of ratio analysis. Comparative performance improvements of three banks to the average of commercial banks in Turkey were analyzed for the three years' post-acquisition and three years pre-acquisition periods and the results are compared.

Findings indicate that the performances of the target banks decreased in the post-acquisition periods. The results of the analysis are considered to be affected by the 2008 crisis coincided with the post-acquisition periods.

Keywords: Cross Border Bank Mergers and Acquisitions, Banking, Performance Measurement, CAMELS Analysis.

Jel Classification: F36, F65, P45.

* Çalışma Sevda ATEŞOĞLU COŞKUN'un Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme A.B.D.'nda tamamladığı yüksek lisans tezinden türetilmiştir. (Tez danışmanı Doç.Dr. Sibel KARGİN)

** Sevda ATEŞOĞLU COŞKUN, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Bölümü, Muhasebe Finansman Doktora Öğrencisi, sevda_atesoglu@hotmail.com.

*** Doç. Dr. Sibel KARGİN, Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü.

1. GİRİŞ

Dünyada 1990 sonrası; bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmelerin, yasal engellerin azaltılmasının, etkinliği, verimliliği ve büyümeyi teşvik eden küreselleşme trendinin etkisiyle birleşme ve satın alma işlemlerinde hızlı bir artış gerçekleşmiştir. Daha fazla verimlilik ve etkinlik beklentisi ile birleşme ve satın almalar sınır ötesi ülkelere taşınmıştır. Sınır ötesi birleşmeler, farklı ülkelerde bulunan uygun maliyetli kaynaklara (işgücü, hammadde, teknoloji vb.) ulaşımı kolaylaştırırken, pazar payını daha fazla arttırma imkânını da sunmuştur.

Son yirmi yılda gerçekleşen bu büyük değişim furyasından, finans sisteminin merkezi olan bankacılık sektörü de etkilenmiştir. Sektörde, sınır ötesi banka birleşmeleri yaygınlaşmıştır. Bazı ülkelerde yabancı bankaların sermaye payları, sektörün yarısından fazlasına hâkim olmaya başlamıştır. Bankalarda yaşanan bu yabancılaşma, yabancı bankaların “faydalı mı” yoksa “zararlı mı” olduğu hakkında tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Konuyla ilgili bir taraf, sektördeki yabancı sermaye payının artmasının sektörün geleceği açısından tehlikeli olacağını ve hedef ülkenin kalkınma hedeflerine engel olabileceğini ileri sürmektedir. Diğer taraf ise bankacılıkta yabancı sermayenin, hedef ülkedeki bankacılık sektörünün gelişimine yardımcı olacağını, hizmet kalitesini ve çeşitliliğini arttıracığını, verimliliği arttırarak hedef ülke ekonomisine katkı sağlayacağını savunmaktadır.

“Sınır ötesi banka birleşme veya satın alma işlemi sonrası performans artışı gerçekleşmekte midir?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla, çalışmada sınır ötesi banka birleşme ve satın almalarının finansal etkileri incelenmiştir. Bankacılık sektöründe oluşabilecek aksaklıkların ülke ekonomilerini derinden etkilemesi ve ülkemizde bu alanda sınırlı araştırma olması nedeniyle konu önem arz etmektedir.

Çalışmada Denizbank, Finansbank, Oyak Bank (ING Bank) sınır ötesi satın almalarının finansal etkileri bir tür oran analizi olan CAMELS (Capital, Asset Quality, Management Quality, Earnings, Liquidity, Sensitivity to Market Risk) performans değerlendirme yöntemiyle incelenmiştir. İşlem öncesi üç yıl ve işlem sonrası üç yıl periyotlarında üç bankanın performansları mevduat bankaları ortalamalarıyla kıyaslanarak, satın alma sonrasında performans artışı olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Son olarak üç bankanın aynı dönemdeki sonuçları birbirleriyle karşılaştırılmış ve benzerlikler saptanmıştır.

2. SINIR ÖTESİ BANKA BİRLEŞME VE SATIN ALMA NEDENLERİ

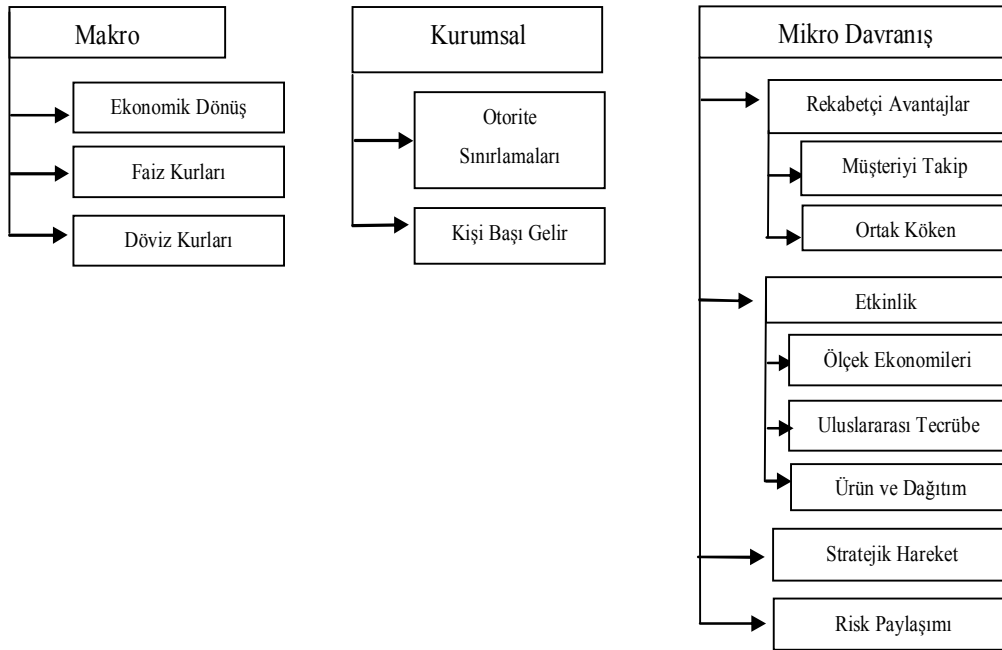
Literatürde işletme birleşme ve satın almalarının etkinlik, sinerji elde etme, büyümenin avantajlarından (ölçek/kapsam ekonomileri, monopol teorisi, koruma elde etme) faydalanma, riski azaltma, yeni bir pazara giriş stratejisi, fikri ve sınai haklar elde etme amacıyla yapıldığını iddia eden hipotez ve teorilerin yanı sıra işlemin sadece yöneticinin faydası doğrultusunda gerçekleştiğini iddia edenler de bulunmaktadır.

Berger vd. (1999) çalışmalarında, finansal konsolidasyonun nedenlerini, değer yükseltme ve değer yükseltme dışındaki güdüler (yönetimin, ülkenin rolü) olarak gruplandırmıştır. Finansal konsolidasyonun artma nedenlerini ise; teknolojinin ilerlemesi, finansal durumdaki iyileşmeler, var olan pazardaki sıkıntı, finansal pazarların birleşmesi ve serbestleşme olarak sıralamıştır.

Buch ve DeLong (2004) çalışmalarında, bankaların sınır ötesi birleşmelerinin nedenlerini bilgi maliyeti, düzenlemeler (serbestleşme, özelleştirme gibi yasal düzenlemeler) ve diğer nedenler (ekonomik gelişme, ölçek ekonomileri, pazar büyüklüğü, ülke nüfusunun yüksekliği, hedef bankanın etkinliğinin az olması vb.) olarak gruplamıştır.

Herrero ve Simon (2006) finansal sektörde direkt yabancı yatırımların (Foreign Direct Investmens – FDI) ana nedenlerini Şekil 1’de görüldüğü gibi gruplamıştır:

Şekil 1. Finansal Sektörde Direkt Yabancı Yatırımların Ana Nedenleri

Kaynak: Herrero, Alicia García – Simon, Daniel Navia, (2006), “Do We Know Why Banks Go to Emerging Countries and What is the Impact for the Home Country?: A Survey”, BIS Committee of the Global Financial System, Eylül, s.10, http://www.bis.org/repofficepubl/arpresearch_fs_200806.07.pdf (27.02.2015).

Shen ve Lin (2011) çalışmalarında, finansal kurumların sınır ötesi birleşme nedenlerini ağırlık hipotezi, müşteriyi izleme hipotezi, pazar fırsatları, bilgi maliyeti hipotezleri ve otorite sınırlamaları hipotezi olarak gruplamıştır.

Coşkun (2015) çalışmasında, sınır ötesi banka birleşme ve satın alma nedenlerini bankalarda bilişim teknolojilerinin maliyetlerinin yüksek olması, kapsam ve ölçek ekonomileri, sinerji beklentileri, pazar payını büyütme arayışı, yeni bir ülkede pazara giriş

stratejisi, büyüme sonucunda otoriteler tarafından korunma ve otorite güvencelerine ulaşma beklentisi, müşteriye takip etme stratejisi, özelleştirme sonrası satın alma işleminden kâr elde etme beklentisi, hedef ülke göstergeleri (GSYİH yükselme beklentisi, bankacılık hizmetlerinin kullanım düzeyi, bankacılık sektöründe kârlılık oranları), bankaya özgü özellikler (yetersiz etkinlik düzeyi, uluslararası tecrübe, uluslararası müşteri kapasitesi, kârlılık düzeyi) olarak özetlemiştir.

3. TÜRKİYE BANKACILIK SEKTÖRÜNE YABANCI BANKA İLGİSİNİN NEDENLERİ

Aysan ve Ceyhan (2006) Türkiye'ye yedi yabancı banka girişini inceledikleri çalışmada, yabancı bankaların Türkiye'ye geliş nedenlerini; kronikleşen yüksek enflasyondan düşük enflasyona geçiş, faiz kurlarındaki düşüş, yükselen nüfus ve kişi başı gelir, ülkenin jeo-politik yapısı, yerel bankacılık sektöründe büyüme potansiyeli, Basel II beklentileri, mortgage sektöründe büyüme potansiyeli olarak saptamışlardır. Ayrıca çalışmada, yabancı bankaların teknolojiyi yükselterek ve ürün/hizmet çeşitliliğini arttırarak avantaj elde etme isteği olduğu saptanmıştır.

Akgüç (2007) çalışmasında, finansal pazarlarda hızlı gelişme, gidilen ülkenin kâr marjlarının ve faiz oranlarının yüksekliği, cari açığın yüksekliği ve özelleştirmeyle bankaların değerinin altında fiyatlandırılması durumunda oluşabilecek potansiyel sermaye kazancı, hedef ülkedeki bankaların itibar değerinin düşmüş olması gibi nedenlerin; yabancı bankaların finans sektörüne yatırım yapmasını motive eden nedenler arasında olduğunu belirtmiştir.

Türkiye bankacılık sektörüne yabancı banka ilgisinin nedenleri özet olarak;

Türk bankacılık sektörünün göreceli olarak kârlı olması,

Türkiye'nin serbestleşme ve özelleştirme politikaları,

Bankacılık sektöründe yapılan reformlar,

Türkiye'de makroekonomik gelişme ve iyileşme (enflasyonun, faizlerin azalması vb.),

Penetrasyon oranının gelişmiş ülkelere göre düşük olması,

Nüfusun büyüklüğü ve yapısı,

Avrupa Birliği ile birleşme çalışmaları,

Türkiye'nin jeo-politik yapısı

sıralanabilir.

4. TÜRKİYE'DE GERÇEKLEŞEN SINIR ÖTESİ BANKA BİRLEŞMELERİ VE SATIN ALMALARI

Türkiye'de ilk sınır ötesi satın alma işlemi 2001 yılında yapılan Demirbank'ın HSBC bankası tarafından alınması işlemidir. Aktif büyüklüğü ve özelleştirme kapsamında satılması

nedeniyle Demirbank'ın satış anlaşması dikkati çeken bir işlem olmuştur. İtalyan Unicredit Grubu'nun, 2002 yılında Koç Finansal Hizmetleri'nin %50 payını satın alması ile Türkiye'de %50 pay eşitliği olan ilk anlaşma gerçekleşmiştir (Arslan, 2007: 39). En yüksek tutardaki işlem 2012 yılında Dexia'nın sahip olduğu Denizbank'taki hisselerin Sberbank tarafından 3.525 milyon USD karşılığında satın alınmasıdır. 2013 yılında en son yapılan sınır ötesi banka satın alması; Alternatif Bank'ın Commercial Bank of Qatar tarafından satın alınmasıdır. Diğer anlaşmalara Tablo 1'de yer verilmiştir.

Bu birleşme ve satın almalara ek olarak GSD Holding'in sahip olduğu %75,5 oranındaki Tekstil Bankası A.Ş. hisseleri yaklaşık 668 milyon TL karşılığında Çinli ICBC LTD.'e satış için 2014 yılında sözleşme imzalanmıştır (KAP.gov.tr, 2014).

Tablo 1: Türkiye'de 2001-2013 Yılları Arası Sınır Ötesi Banka Birleşmeleri ve Satın Almaları

Anlaşma Yılı	Satın Alan	Hedef Banka	Satılan Pay (%)	Ödenen Tutar (Milyon Dolar)
2001	HSBC	Demirbank	100	350
2002	Unicredito	Koçbank	50	240
2004	BNP Paribas	TEB	42	217
2005	Unicredito	Yapı Kredi	57	1.509
2005	Fortis	Dışbank	89	1.144
2005	GE Capital	Garanti	26	1.556
2005	Bank Hapoelim	C Bank	65	128
2006	NBG	Finansbank	46	2.777
2006	EFG Eurobank	Tekfenbank	70	182
2006	Dexia	Denizbank	75	2.528
2006	Turan Alem Bank	Şekerbank	34	256
2006	Arab Bank/Medbank	MNG Bank	91	160
2006	Citigroup	Akbank	20	3.100
2007	ING Group	Oyak Bank	100	2.673
2007	NCB	Türkiye Finans	60	1.080
2007	NBK	Turkishbank	40	160
2010	Fiba Group	Millennium Bank	95	85
2010	BBVA	Garanti Bankası	25	5.838
2012	Burgan Bank	Eurobank Tekfen	70	356
2012	Sberbank	Denizbank	100	3.525
2013	CBQ	Alternatifbank	71	441

Kaynak: İSMMMO, 2014, "Türk Bankacılık Sisteminde Yabancılaşma Raporu", Yayın Tarihi: 11.05.2014,s.2, http://archive.ismmmo.org.tr/docs/basin/2014/BULTEN/Turk_Bankacilik_Sisteminde_Yabancilasma_raporu_bas%C4%B1n_bulteni.pdf (27.02.2015).

5. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Literatürde sınır ötesi banka birleşme ve satın almaları üzerine yapılan çalışmalarda çeşitli yöntemlere yer verilmiş olup, performans artışının saptandığı ve saptanamadığı farklı sonuçlar elde edilmiştir.

5.1. Sınır Ötesi Birleşmelerin ve Satın Almaların Finansal Etkilerini Ele Alan Çalışmalardaki Yöntemler

Bruner (2002) çalışmasında birleşmelerde performans ölçümüne ilişkin çalışmaları; pazar temelli hissedarların getirilerini hesaplama yöntemi ile yapılan çalışmalar, finansal tabloları temel alan çalışmalar, yöneticilere yapılan anket ve klinik çalışmalar olarak dört başlık altında incelemiştir.

Palombo (1997) ve Rhoades (1998) birleşmelerin banka performansına etkisinin birleşme ve satın alma öncesi ve sonrası kârlılık ve etkinlik değişikliklerinin incelenmesi ile belirlenebileceğini belirtmişlerdir. Çalışmada faaliyet etkinliğinin, “maliyet azalışından mı” yoksa “faaliyet gelirinin artışından mı” kaynaklandığının önemli olduğu vurgulanmıştır (Palombo, 1997: 8; Rhoades, 1998: 276). Maliyet etkinliği ile birlikte banka kârlılıklarını açıklamak, etkinlik-hisse sendi performansı ilişkisini ortaya koymak için bazı çalışmalar yapılmıştır (Seyrek ve Ata, 2010: 68).

Bankalarda etkinlik analizleri; oran analizi ve etkin üretim sınırı yaklaşımı (sınır yaklaşımı) olarak gruplanabilir. Sınır yaklaşımı ile yapılan hesaplamalar belirli bir varsayıma dayanıp dayanmadıklarına göre; parametrik ve parametrik olmayan yöntemler olarak ikiye ayrılmaktadır (İnan, 2000: 83-85; Emiral, 2002: 2-5).

5.2. Sınır Ötesi Banka Birleşmelerinin ve Satın Almalarının Finansal Etkileri Üzerine Yapılan Çalışmalar

Literatürde, sınır ötesi banka birleşme ve satın alma işlemlerinin olumlu ve olumsuz etkilerinin saptandığı çeşitli çalışmalar bulunmaktadır.

Vennet (1996) çalışmasında, Avrupa Birliği bankacılık sektöründe 1987-1993 yılları arasında gerçekleşen 422 yerel ve 70 sınır ötesi birleşmeyi finansal rasyo analizi ve stokastik maliyet sınır analizi ile incelemiştir. Çalışmada ele alınan grupta uluslararası satın almaların oldukça büyük, iyi çeşitlendirilmiş kurumlar olduğu ve bu kurumların birleşmeden önce ortalamadan biraz fazla kârlılık gösterdiği ve aynı performansı birleşmeden sonrada devam ettirdiği saptanmıştır. Hedef bankaların birleşme öncesi operasyonel etkinlik düzeyi kötüdür. Çalışmada sınır ötesi birleşme sonrası dönemde, satın alınan bankaların operasyonel performanslarında kaydadeğer bir gelişme, maliyet etkinliklerinde artış ve faiz marjlarında düşüş saptanmıştır. Çalışma sonuçları, etkinlik artışının, kârlılık artışı ile sonuçlanmadığı, en azından kısa süre içinde kârlılık artışı gerçekleşmediği yönündedir.

Amihud vd. (2002) 1985-1998 yılları arasında ilan edilen 214 sınır ötesi banka birleşme ve satın alma işleminde, satın alan bankanın riskini ve işlemin değer üzerine etkisini regresyon analiziyle araştırmışlardır. Birleşmeden 10 gün öncesi birleşme günü ve birleşmeden 1 gün sonrası hisse getirileri incelenmiştir. Bulgular sınır ötesi banka birleşme ve satın alma işlemlerinin toplam olağandışı getirilerinin negatif olduğunu göstermiştir.

Aktaş ve Kargın (2007) çalışmalarında, 2003-2006 döneminde Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı ve ulusal bankaların 37 finansal oranını, T testi ve Kruskal Wallis testi ile karşılaştırmışlardır. Yabancı bankaların “Sermaye Yeterliliği” ve “Likidite” oranlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yabancı bankaların sermaye güçlerinin ve uluslararası piyasalardan daha kolay ve düşük maliyetli fon temin edebilmesinin sonuçları etkilediği belirtilmiştir. “Aktif Kalitesi” ve “Kârlılık” açısından her iki banka grubunda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Kılıç ve Akın (2008) çalışmalarında, 2002-2008 yılları arasında sürekli faaliyet gösteren 31 bankanın (10’u yabancı bankalar tarafından satın alınmış) etkinliğini veri zarflama yöntemi ile analiz etmiştir. Sonuçlar, yabancı bankalar tarafından satın alınan bankalarda belirgin bir etkinlik artışı olmadığını göstermektedir.

Ata (2009), Türkiye’de yerli ve yabancı ticaret bankalarının finansal performanslarını regresyon analizi ile incelemiştir. Analiz sonuçlarına göre, Türkiye’deki yerli bankalar yabancı bankaların faaliyetlerine kıyasla daha yüksek performans göstermektedir, daha yüksek ortalama maliyet etkisine ve ortalama kârlılık etkisine sahiptir. Ancak yabancı bankalar daha yüksek faiz dışı gider/toplam aktif oranı ile çalışmaktadır ve aktif kârlılığı, faaliyet kârı/toplam aktif oranları daha belirgindir. Bunun nedeni olarak ise yabancı bankaların düşük maliyetli fona kolayca ulaşabilmesi, sağlam finansal yapıları, düşük likidite riskleri olarak belirtilmiştir. Verilere göre yabancı bankaların kurumsal müşterilere yöneldikleri ve yerli bankalara göre daha kârlı çalıştıkları söylenebilir.

Choi vd. (2010) çalışmalarında, 1995-2002 yılları arasında ilan edilen ve tamamlanan 890 sınır ötesi banka birleşmesindeki tarafların (en azından bir tarafın banka olduğu, diğer taraf finansal kuruluş olabilir) kâr dağılımındaki haftalık değişimleri regresyon yöntemiyle incelemişlerdir. Çalışmada, satın almaların kâr dağılımına önemli pozitif olağandışı etkisi olduğu saptanmıştır.

6. SINIR ÖTESİ BANKA BİRLEŞME VE SATIN ALMA İŞLEMLERİNİN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI

Sınır ötesi banka birleşmeleri ve satın almaları; hedef bankada etkin ve modern teknikler, yeni teknolojiler kullanılmasına, ölçek/kapsam ekonomileri ile verimliliğin artmasına, yönetim ve denetim gelişimine, uluslararası entegrasyonun artmasına yardımcı olabilir. Coğrafi çeşitlilik, ürün/hizmet çeşitliliği ile risk dağıtma veya azaltma gibi avantajlar elde edilebilir. Satın alan banka kendi ülkesindeki pazar payını arttırabilir ve hedef ülkede yeni kâr olanaklarına ulaşabilir.

Claessens ve Glaessner (1998) Asya ülkelerinde yaptıkları çalışmada, bankacılık sektörünün uluslararasına açılmasının, bankacılık hizmetlerinin kalitesini arttırdığını, uluslararası standart ve uygulamaları getirerek, daha uygun kaynaklara ulaşımı kolaylaştırarak, daha sağlam ve etkin bir finansal sistem oluşturmaya yardımcı olduğunu saptamışlardır.

Bununla birlikte sınır ötesi banka birleşmeleri; yeni piyasaya girişte karşılaşılan yönetim yetenekleri ve bilgi eksiklikleri, oluşan karmaşık organizasyon ve ürün yapısı, öğrenme maliyeti artışı, gelişmiş temsil problemleri artışı ile (Acharya vd., 2006: 1356-1397; Baele vd., 2007: 2002, Deng ve Elyasiani, 2008: 1219) riskin artmasına ve/veya şirket değerinin düşmesine neden olabilir. Sınır ötesi birleşmeler sonucu oluşacak coğrafi uzaklık, döviz kurunda, dilde, kültürde farklılıklar düzenleyici ve denetleyici normlardaki farklılıklar risk artışına neden olabilir (Choi vd., 2010: 616).

Bhattacharya (1994) çalışmasında, yabancı banka girişlerinin maliyetini, yabancıların sektöre hâkim oluşu korkusu, yerel sorumluluklardan uzak olması, piyasanın kaymağını alma davranışı, sermaye kaçıışı (az gelişmiş ülkelerden çok gelişmiş ülkelere doğru), sağlıklı rekabet ortamı oluşturma olarak belirtmiştir.

7. DENİZBANK, FİNANSBANK, ING BANK (OYAK BANK)'İN SATIN ALINMA İŞLEMLERİNİN İNCELENMESİ

Bu analizin amacı, sınır ötesi banka birleşme veya satın alma işlemlerinin hedef bankaların performansını olumlu yönde etkileyip etkilemediğini, sinerji açığa çıkarıp çıkarmadığını araştırmaktır. Bu bağlamda; aktif büyüklüğü ile ülkemizde ilk 15 mevduat bankası arasında yer alan, sınır ötesi banka satın alma işlemine tabi olmuş 3 hedef bankanın (Denizbank, Finansbank ve ING Bank) performansları işlem öncesi ve sonrası 3 yıl periyotlarında incelenmiştir. Araştırmada bir tür oran analizi olan CAMELS analizi kullanılmıştır, seçilen bankaların 22 adet finansal oranı mevduat bankalarına kıyasla incelenmiştir. CAMELS analizi yapılacak işlemler hakkında özet bilgiler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2: CAMELS Analizi Yapılacak İşlemler Hakkında Özet Bilgi

1. Denizbank A.Ş.'nin %75 oranında hisselerinin Zorlu Holding A.Ş.'den Dexia'ya 2006 yılında satılması
2. Finansbank A.Ş.'nin %46 oranında ve 100 adet kurucu hisselerinin Fiba Grup'tan NBG'ye 2006 yılında satılması
3. Oyak Bank A.Ş.'nin %100 oranında hisselerinin Oyak Grubundan ING Bank N.V.'ye 2007 yılında satılması işlemi

8. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE VERİLER

Analizde kullanılan veriler, Türkiye banka ve mevduat bankaları ortalama rasyoları TBB verilerinden derlenmiştir. Analiz yöntemi olarak CAMELS analizi kullanılmıştır.

8.1. CAMELS Analizi Hakkında Bilgi

CAMELS analizi aslında, Finansal Kuruluşlar Standart Derecelendirme Sistemi (UFIRS-The Uniform Financial Institutions Rating System)'dir ve analiz unsurlarının baş harflerinden CAMELS (Capital, Asset Quality, Management Quality, Earnings, Liquidity, Sensitivity to Market Risk) adı türetilmiştir. İlk olarak 1979 yılında, Amerika Birleşik Devletleri'nde FFIEC tarafından bir inceleme yöntemi olarak benimsenmiştir ve zamanla finansal kuruluşların sağlamlığını değerlendirmekte kullanılan standart bir denetim aracı olarak genel kabul görmüştür. Ülkemizde de BDDK tarafından kullanılmaktadır, ancak sonuçlar kamuoyuna açıklanmamaktadır.

CAMELS analizi bir çeşit rasyo analizidir, incelenecek bankanın veya banka grubunun finansal oranları seçilen bir banka grubunun aynı finansal oranları ile karşılaştırılarak performans değerlendirilmesi yapılır. Her bileşenin ortaya çıkan puanı için ve tüm bileşenlerin toplamı için 1 ile 5 arasında bir derecelendirme notu verilir (Bkz. Tablo 3).

Tablo 3: CAMELS Derecelendirme Notu

<p>1 “Güçlü performans”, 2 “Memnun edici performans”, 3 “Bazı kusurları olan performans”, 4 “Performans ortalamasının altında”, 5 “Yetersiz performansı (kritik olarak eksikleri olan ve acil iyileştirici önlemlere ihtiyaç duyan performansı)” temsil etmektedir.</p>

CAMELS puanı hesaplama yöntemi Tablo 4’de açıklanmaktadır.

Tablo 4: CAMELS Puanının Hesaplanması

<p>1. Aşama: Dönem, kullanılacak rasyolar, ağırlıklar, referans değerler belirlenir. 2. Aşama: Endeks değer hesaplanır. Performansı ölçülecek bankaların rasyo değerleri referans değere bölünür, 100 ile çarpılır. 3. Aşama: Sapma değer hesaplanır. Söz konusu oranın ilişki yönüne (pozitif veya negatif) göre endeks değer ile 100 baz puan arasındaki fark hesaplanır. 4. Aşama: Sapmanın rasyonun ağırlığına göre değeri hesaplanır. 5. Aşama: Ağırlığı hesaplanan sapmaların bileşen bazında toplamaları alınır. 6. Aşama: 6 ana bileşenin değerleri, ana bileşenlerin ağırlıkları ile çarpılır. 7. Aşama: Ağırlıklara göre hesaplanan 6 bileşenin değerleri toplanır. 8. Aşama: Bileşik CAMELS derecesi 1-5 arasında skaladan yapılır.</p>

CAMELS analizinde bileşene ve her bir rasyoya ait ağırlık değerleri, grupta yer alan rasyo sayısı ve rasyonun önemi dikkate alınarak araştırmacı tarafından subjektif olarak belirlenmektedir (Kaya, 2001: 1). Bu çalışmada; rasyoların, rasyo ve bileşenlerin ağırlıklarının belirlenmesinde, literatürdeki çalışmalar (Çağıl ve Mukhtarov, 2014: 85 ;

Kandemir ve Arıcı, 2013: 71 ; Office of the Federal Register, 2014: 327; Solak, 2010: 86) referans alınmıştır ve oluşturulan CAMELS formülünde riskten daha çok kârlılık göstergelerine ağırlık verilmiştir (Bkz. Ek 2).

Referans değer olarak mevduat bankalarının ortalamaları baz alınmıştır. Mevduat bankaları rasyolarının ortalamaları TBB verilerine göre o dönemde faaliyette bulunan bankaların bilgileri kullanılarak hesaplanmıştır. Seçilen 3 hedef bankanın finansal oranları mevduat bankaları ortalamaları ile karşılaştırılmıştır. Mevduat bankalarının ortalamalarının CAMELS değeri 0 (sıfır) olarak kabul edilmiştir. İncelenen bankaların puanlarının pozitif değerde olması mevduat bankaları ortalamalarının üstünde, negatif olması ortalamalarının altında bir değer olarak yorumlanmıştır. Çalışmada farklı tarihlerde sınır ötesi satın alınan bankaların, satın alınma öncesi ve sonrası performansları karşılaştırılacağı için 1 ile 5 arasında derecelendirme yapılmamıştır.

8.2. Ülkemizde CAMELS Analizi ile Yapılan Bazı Çalışmalar

Kaya (2001) çalışmasında, 45 bankanın 1997 yılındaki performanslarını CAMELS analiziyle incelemiştir ve bu bankaların 2001 Eylül ayına kadar TMSF bünyesine alınmaları durumuna göre sınıamıştır. Çalışmada, 1997 yılında başarısız olarak saptanan 22 bankadan 14'ü Eylül 2001'e kadar TMSF kapsamına alınmıştır ve başarılı bulunan 23 bankadan 19'u aynı tarihe kadar TMSF kapsamına alınmamıştır.

Sakarya (2010) çalışmasında, İMKB'de işlem gören altı yerli ve yedi yabancı sermayeli bankanın performanslarını 2005-2007 yılları arasında CAMELS analizi ile incelemiştir. Yerli sermayeli bankaların sermaye yeterliliği, kârlılık, likidite açısından, yabancı bankaların varlık kalitesi, yönetim kalitesi açısından daha iyi bir performans gösterdiği ve yabancı bankaların piyasa riskine daha duyarlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kandemir ve Arıcı (2013) çalışmalarında, Türkiye'deki bankaları sahiplik yapılarına göre gruplayıp, 2001-2010 yılları arasında banka gruplarının karşılaştırmalı performanslarını CAMELS analizi ile incelemiştir. Aktif kalite açısından yabancı sermayeli mevduat bankalarının en iyi, kamu sermayeli mevduat bankalarının ise en kötü performansı sergilediği saptanmıştır. Kriz döneminde yabancı mevduat bankaları en çok kredi veren ve kredileri en az takibe düşen, kamu mevduat bankaları en az kredi veren ve en çok kredileri takibe düşen grubu olmuştur. Kârlar bileşeninde en iyi performansı kamu, en kötü performansı ise yabancı sermayeli mevduat bankaları göstermiştir. Faiz ve kur riskine en açık grubun yabancı sermayeli mevduat bankaları grubu; kur riskinden en az etkilenenlerin kamu sermayeli mevduat bankaları grubu olduğu tespit edilmiştir.

9. ANALİZ SONUÇLARI

Yabancı bankalar tarafından satın alınan üç hedef bankanın performansları işlem öncesi 3 yıl ve sonrası 3 yıl periyotlarında CAMELS analizi ile incelenmiştir. Analiz bulguları satın alınma sonrası dönemde 3 bankanın performanslarında azalış olduğu yönündedir.

Tablo 5: Hedef Bankaların CAMELS Bileşen Puanları Ortalamaları

DEĞİŞKEN	DENİZBANK		FİNANSBANK		ING BANK	
	Satın Alınma Öncesi	Satın Alınma Sonrası	Satın Alınma Öncesi	Satın Alınma Sonrası	Satın Alınma Öncesi	Satın Alınma Sonrası
	3 Yıl Ortalama	3 Yıl Ortalama	3 Yıl Ortalama	3 Yıl Ortalama	3 Yıl Ortalama	3 Yıl Ortalama
CAMELS PUANI	5,58	-14,32	5,14	-15,86	13,07	-20,25
Sermaye Yeterliliği	-16,02	-8,32	-20,75	-0,10	-11,95	-6,16
Aktif Kalitesi Puanı	16,11	9,35	39,61	7,65	39,54	18,00
Yönetim Yeterliliği Puanı	-2,24	-22,17	41,59	-20,39	6,57	-37,90
Kârlılık Puanı	18,44	-3,86	26,25	-12,09	43,85	-52,87
Likidite Puanı	14,58	-27,79	-33,22	-23,05	-27,35	-18,62
Piyasa Riskine Duyarlılık Puanı	-9,70	-96,95	-86,79	-113,76	-30,98	-81,87

Satın alınma öncesi ve sonrası dönemlerde bileşenlerin ortalamalarına bakıldığında bankalarda benzer eğilimler saptanmıştır. 3 bankanın satın alınma öncesi 3 yıldaki CAMELS puanı ortalamaları mevduat bankaları ortalamaları üzerindedir, satın alınma sonrasında bu puanlar ortalamaların altına düşmüştür.

C 3 bankanın sermaye yeterlilik bileşeni puanı iyileşme göstermiştir, ancak her iki dönemde de bankaların bu bileşenin puanları mevduat bankaları ortalamaları altında seyretmiştir.

A 3 bankanın aktif kalitesi puanının satın alınma sonrası dönemde kötüleştiği görülmektedir, ancak her iki dönemde de aktif kalite performansı mevduat bankalarının ortalamalarının üzerindedir.

M 3 bankanın yönetim yeterliliği performansı satın alınma sonrası dönemde azalmıştır. Denizbank satın alınma öncesinde mevduat bankaları ortalamalarının altında diğer 2 banka ortalamaların üstünde, satın alınma sonrasında 3 banka da ortalamaların altında yönetim yeterliliği performansı sergilemiştir.

E 3 bankanın kârlılık performansında satın alınma sonrası dönemde azalış görülmektedir. Bankalar kârlılık bileşeni açısından satın alınma öncesi dönemde mevduat bankaları ortalamaları üstünde sonrası dönemde ortalamaların altında performans sergilemiştir.

L Satın alınma sonrası dönemde Denizbank harici diğer 2 bankanın likidite performansı artmıştır ancak her 2 banka her 2 dönemde de mevduat bankaları altında likidite performansı sergilemiştir. Denizbank'ın likidite puanı satın alınma sonrasında azalarak

negatife dönüşmüştür. Denizbank'ın sahibi Dexia'nın likidite sıkıntısı içinde olması bu bileşeni etkilemiş olabilir.

S 3 bankanın piyasa riskine duyarlılıkları belirgin şekilde artmıştır. Bilanço İçi Döviz Pozisyonu/Özkaynaklar oranındaki belirgin azalış bu bileşeni etkilemiştir.

Satın alınma sonrası yıl bazında incelendiğinde Denizbank ve Finansbank CAMELS puanlarında benzer bir eğilim görülmektedir (Bkz. Tablo 6). Bu iki bankanın satın alınmadan sonra ilk 2 yılda bir önceki yıla göre performanslarında azalış, 2009 yılında az miktarda artış gerçekleşmiştir. ING Bank ise satın alınma sonrasında farklı bir eğilim izlemiştir, satın alınma sonrası ilk yıl (2008) ING Bank performansında az miktarda artış yaşanırken 2009-2010 yıllarında azalış gerçekleşmiştir. 2008 yılında ING Bank'ın CAMELS analizine göre ölçülen performansının azalmayışında likidite puanındaki artış etkili olmuştur. Oyak Grubunun, Erdemir-Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları'nı satın alması sonrası karşılaştığı likidite sıkıntısının, Oyak Bank'ın satın alınma öncesi likidite puanını ve CAMELS puanını etkilemiş olması muhtemeldir. Oyakbank'ın ING Bank tarafından satın alınması sonrası ilk yılda (2008) likidite bileşeni puanında artış gerçekleşmiştir ve bu durum analize, OYAK Bank'ın satın alma sonrası performansının az miktarda artması olarak yansımıştır.

Tablo 6: Denizbank, Finansbank, ING Bank CAMELS Puanları

CAMELS PUANLARI	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
DENİZBANK	-21,44	-12,46	-15,96	-14,54	3,91	13,90	-2,54	5,38
FİNANSBANK	-13,15	-15,54	-20,00	-12,05	12,21	13,31	-1,78	3,89
ING BANK	-26,40	-17,42	-16,91	-18,81	-14,08	48,03	5,25	

Bu analiz sonuçları ile birlikte incelenen bankaların satın alınma yıllarının 2006-2007 yıllarına rastladığı, incelenen satın alınma sonrası dönemlerde 2008 küresel ekonomik krizin etkilerinin var olduğu göz ardı edilmemelidir. Türk bankacılık sektörü, 2008 krizinden kısmen etkilenmiş olsa bile hedef bankaları satın alan Dexia, NBG derinden etkilenmiştir. Kriz sonrasında sermaye enjeksiyonları karşılığında bu iki bankanın %80'den fazlası kamunun eline geçmiştir. ING Bank ise 2008 yılında menşei olduğu Hollanda Hükümetinden 10 milyar Euro yardım almıştır.

10. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bankacılık sektöründe gerçekleşen sınır ötesi birleşmeler, 2008 krizinden sonra sayı ve değer olarak azalsa da, bankaların sınır ötesi birleşmelerinin getirdiği finansal sonuçların ülke ekonomilerini derinden etkilemeleri nedeniyle, dikkate değer bir konudur.

Bankaları sınır ötesi banka birleşme ve satın almaya iten öncelikli nedenler arasında bankalarda bilişim teknolojilerinin maliyetlerinin yüksek olması, kapsam ve ölçek

ekonomileri, etkinlik ve sinerji beklentileri, pazar payını büyütme arayışı, yeni bir ülkede pazara giriş stratejisi, otorite koruma ve güvencelerine ulaşma beklentisi, müşteriye takip etme stratejisi, özelleştirme sonrası satın alma işleminden kâr beklentisi, hedef ülke göstergeleri (GSYİH yükselme beklentisi, bankacılık hizmetlerinin kullanım düzeyi, bankacılık sektöründe kârlılık oranları) yer almaktadır.

Yabancı bankaları ülkemize çeken nedenleri sektördeki yüksek kârlılık, ülkedeki penetrasyon oranının düşüklüğü, nüfusun (özellikle genç nüfusun) yüksekliği, bankacılık sektöründe yapılan reformlar ve makroekonomik iyileşmeler olarak sıralamak mümkündür.

Bu çalışmada sınır ötesi birleşmelerin ve satın almaların performans artışı gerçekleştirip gerçekleştirmediğini incelemek amacıyla Türk bankacılık sektöründe yabancı bankalar tarafından satın alınan üç bankanın performansları satın alma öncesi ve sonrası üç yıllık dönemlerde incelenmiştir. CAMELS analizi kapsamında hedef bankaların oranları mevduat bankaları ortalamalarıyla karşılaştırılmıştır.

Analiz sonucunda sınır ötesi satın alma işlemine tabi üç bankanın performansının (Denizbank, Finansbank, Oyak Bank) satın alınmadan sonraki üç yıllık dönemde azaldığı görülmüştür. Bununla birlikte incelenen bankaların satın alınmadan önceki dönemde performansları mevduat bankaları ortalamaları üzerindeyken, satın alınma sonrası dönemde performansları ortalamaların altına düşmüştür. Özellikle satın alınma sonrası ilk yıl Denizbank ve Finansbank'ın performansında ciddi bir azalış dikkati çekerken, ING Bank'ın satın alınma sonrasında ilk yıl performansında çok az bir artış olmuştur. Bu artışta likidite bileşeninde meydana gelen yükseliş etkili olmuştur, Oyak Bank satın alınma öncesinde likidite sıkıntısı içindedir. Satın alınmadan bir yıl önce Denizbank ve Finansbank'ın performansının en üst düzeyde olması dikkat çekicidir. Oyak Bank'ın performansının en yüksek olduğu dönem ise satın alınmadan iki yıl önce gerçekleşmiştir.

Analizde incelenen bankaların satın alınma sonrası dönemi 2007-2010 yılları arasında rastlamaktadır ve bu dönemde 2008 küresel ekonomik krizi etkilerinin var olduğu göz ardı edilmemelidir. Kriz döneminde hedef bankaları satın alan Dexia, NBG ve ING Bank ülkelerinden yardım almışlardır.

Bu sonuçlar ile birlikte bankaların sınır ötesi birleşmeye ve satın alınmaya teşvik edilmesinin bankaların satın alınma sonrası performansları açısından bir yararı olup olmadığı, hedef ülkenin bankacılık sektörüne finansal etkilerinin olumlu olup olmadığı, satın alınan ülkesinde yaşanan krizin hedef ülke için tehlikeli olup olmayacağı sorgulanabilir, ancak bu veriler bu konu hakkında bilgi sahibi olmak için yeterli değildir. Ülkemizde gerçekleşen sınır ötesi birleşmeler sonrasında performans gelişimini inceleyen çalışmaların sayısı azdır ve bu konu incelenmeye değer bir konudur.

KAYNAKLAR

Acharya, V. Viral – Hasan, Iftekhar – Saunders, Anthony (2006), “Should Banks Be Diversified? Evidence from Individual Bank Loan Portfolios”, *Journal of Business*, No. 79, pp. 1355-1411.

Akgüç, Öztin (2007), “Türkiye’de Yabancı Bankalar”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 36, Ekim, ss. 6-17.

Aktaş, Hüseyin – Kargın, Mahmut (2007), “Türk Bankacılık Sektöründeki Yabancı ve Ulusal Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması” *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt 14, Sayı 2, ss. 31-45.

Amihud, Yakov – DeLong, Gayle L. – Saunders, Anthony (2002), “The Effects of Cross-Border Bank Mergers on Bank Risk and Value”, *Journal of International Money and Finance*, No. 21, pp. 857-877.

Arslan, Halil Bader (2007), “Cross-Border Bank Acquisitions: Financial and Managerial Analysis of BNP Paribas – TEB Deal”, *International Research Journal of Finance and Economics*, No. 9, pp. 38-42.

Ata, H. Ali (2009), “Banka Yabancılaşmasının Türkiye’deki Yerli ve Yabancı Bankalar Açısından Karşılaştırılması”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Sayı 23/4, ss. 109-124.

Aysan, Ahmet Faruk – Ceyhan, Sanli Pinar (2006), “Why Do Foreign Banks Invest in Turkey?”, *Munich Personal Repec Archive*, Sayı 5491, ss. 1-24, <http://mpra.ub.uni-muenchen.de/5491/> (27.02.2015).

Baele, Lieven – DeJonghe, Olivier – Vennet, Rudi Vander (2007), “Does the Stock Market Value Bank Diversification?”, *Journal of Banking and Finance*, No. 31, pp. 1999-2023.

Berger, Allen N. – Demsetz, Rebecca S. – Strahan, Philip E. (1999), “The Consolidation of the Financial Services Industry: Causes, Consequences, and Implications for the Future”, *Journal of Banking & Finance*, No. 23, pp. 135-194.

Bhattacharya, Joydeep (1994), “The Role of Foreign Banks in Developing Countries: A Survey of The Evidence”, *Department of Economics Iowa State University, ABD*, <http://econ2.econ.iastate.edu/faculty/bhattacharya/foreignbankspaper.pdf>, (27.02.2015).

Bruner, Robert F. (2002), “Does M&A Pay: A Survey of Evidence for the Decision-Maker”, *Journal of Applied Finance*, Issue 12/1, pp. 48-68’den aktaran Kargın, Mahmut (2007), “Finansal Sineri Arttırıcı Bir Yaklaşım Olarak İşletme Birleşmeleri”, *Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Manisa*.

Buch, Claudia M. – DeLong, Gayle (2004), “Cross-Border Bank Mergers: What Lures the Rare Animal?”, *Journal of Banking & Finance*, No. 28, pp. 2077-2102.

Choi, Sungho – Francis, Bill B. – Hasan, Iftekhar (2010), “Cross-Border Bank M&As and Risk: Evidence from the Bond Market”, *Journal of Money, Credit and Banking*, Haziran, No. 42/4, pp. 615-645.

Claessens, Stijn – Glaessner, Tom (1998), “The Internationalization of Financial Services in Asia”, *The World Bank Poverty Reduction and Economic Management Network Economic Policy Division, Policy Research Working Paper*, No. 1911, Nisan.

Coşkun Ateşoğlu, Sevda, (2015), “Sınır Ötesi Banka Birleşmelerinin ve Satın Almalarının Finansal Etkileri” Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe-Finansman, Manisa.

Çağıl, Gülcan – Mukhtarov, Shahriyar (2014), “Azerbaycan Ticari Bankacılık Sektörünün CAMELS Yöntemi ile Performans Analizi”, *Marmara Üniversitesi, Öneri Dergisi*, Cilt 11, Sayı 41, Ocak, ss. 77-94, <http://e-dergi.marmara.edu.tr/maruoneri/article/view/5000011406>, (27.02.2015).

Deng, Saiying (Esther) – Elyasiani, Elyas (2008), “Geographic Diversification, Bank Holding Company Value, and Risk”, *Journal of Money, Credit and Banking*, No. 40/6, Eylül, pp. 1217-1238.

Emiral, Fatih (2002), “Türk Bankacılık Sisteminde Etkinlik Analizi (Veri Zarflama Analizi Uygulaması)”, *Delloitte Kurumsal Risk Hizmetleri*, Mayıs-Haziran, http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/24_6.pdf, (27.02.2015).

Herrero, Alicia García – Simon, Daniel, Navia (2006), “Do We Know Why Banks Go to Emerging Countries and What is the Impact for the Home Country?: A Survey”, *BIS Committee of the Global Financial System*, Eylül, http://www.bis.org/repofficepubl/arpresearch_fs_200806.07.pdf (27.02.2015).

İnan, E. Alpan (2000), “Banka Etkinliğinin Ölçülmesi ve Düşük Enflasyon Sürecinde Bankacılıkta Etkinlik”, *Bankacılar Dergisi*, Sayı 34, ss. 82-97.

İSMMM (2014), “Türk Bankacılık Sisteminde Yabancılaşma Raporu”, http://archive.ismmmo.org.tr/docs/basin/2014/BULTEN/Turk_Bankacilik_Sisteminde_Yabancılaşma_raporu_bas%C4%B1n_bulteni.pdf (27.02.2015).

Kandemir, Tuğrul – Arıcı, Nuray Demirel (2013), “Mevduat Bankalarında CAMELS Performans Değerleme Modeli Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma (2001-2010)”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı 18/1, ss. 61-87.

KAP, 2014, 29.04.2014 Tarihli Tekstil Bankası A.Ş. Özel Durum Açıklaması, İstanbul, <http://www.kap.gov.tr/bildirim-sorgulari/bildirim-detayi.aspx?id=354880> (27.02.2015).

Kargın, Mahmut (2007), “Finansal Sineri Arttırıcı Bir Yaklaşım Olarak İşletme Birleşmeleri”, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi*, Manisa.

Kaya, Yasemin Türker (2001), “Türk Bankacılık Sektöründe CAMELS Analizi”, BDDK, Mali Sektör Politikaları Dairesi, Çalışma Raporları: 2001/6, Eylül, https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/Calisma_Raporlari/12732001-6.pdf, (27.02.2015).

Kılıç, Merve – Akın, Ahmet (2008), “Banka Satın Almalarının Hedef Bankaların Performansına Olan Etkileri: Türk Bankacılık Sektörü Üzerinde Ampirik Bir Çalışma”, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Sayı 10/3, ss. 229-255, <http://iibfdergisi.gazi.edu.tr/index.php/iibfdergisi/article/download/102/93> (27.02.2015).

Office of The Federal Register (2014), “Banks and Banking”, 01.01.2014, http://books.google.com.tr/books?id=YCMJBAAAQBAJ&pg=PA529&dq=bank+camels+analysis+how+camels+ratios+and+weight&hl=tr&sa=X&ei=7yz_U9X7A8f8ywPsm4CICg&ved=0CC4Q6AEwAg#v=onepage&q=bank%20camels%20analysis%20how%20camels%20ratio%20and%20weight&f=false (13.05.2014).

Palombo, Lüizet (1997), “Banka Birleşmeleri ve Satın Almaları”, TBB Bankacılar Dergisi, Issue 20, Mart, https://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Arastirma_ve_Raporlar/banka.doc (27.02.2015).

Rhoades, Stephen A. (1998), “The Efficiency Effects of Bank Mergers: An Overview of Case Studies of Nine Mergers”, *Journal of Banking & Finance*, No. 22, pp. 273-291.

Sakarya, Şakir (2010), “CAMELS Derecelendirme Sistemine Göre İMKB’deki Yerli ve Yabancı Sermayeli Bankaların Karşılaştırmalı Analizi”, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca Özel Sayısı, Haziran, ss. 7-21.

Seyrek, İbrahim Halil – Ata, H. Ali (2010), “Veri Zarflama Analizi ve Veri Madenciliği ile Mevduat Bankalarında Etkinlik Ölçümü”, *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar*, Sayı 4/2, ss. 67-84.

Shen, Chung-Hua – Lin Mei-Rong (2011), “The Determinants of Cross-Border Consolidation in Eight Asian Countries: Before and After the Asian Financial Crisis”, *Journal of Multinational Financial Management*, No. 21, pp. 89-105.

Solak, Süleyman (2010), “Türk Ticari Bankacılık Sektörünün 2001 Krizi Öncesi ve Sonrası CAMELS Analizi”, *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya*.

TBB (2013), *Türkiye’de Bankacılık Sistemi Seçilmiş Rasyolar 2002-2012*, Haziran, Rapor Kodu: YT05, Ankara, <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (27.02.2015).

TBB (2014a), *Banka, Şube ve Personel Bilgileri*, Ankara, <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (27.02.2015).

TBB (2014b), Türkiye’de Bankacılık Sistemi Seçilmiş Rasyolar 2002-2013, Ağustos, Rapor Kodu: YT05, Ankara, <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (27.02.2015).

Vennet, Rudi Vander (1996), “The Effect of Mergers and Acquisitions on the Efficiency and Profitability of EC Credit Institutions”, Journal of Banking & Finance, No. 20, pp. 1531-1558.

Ek 1:

Tablo 7: Yabancı Sermayeli Banka Sayıları (2000-2014)

Banka Sayıları															
Grup/Yıl	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Yabancı Sermayeli Bankalar	21	18	18	16	15	15	19	22	21	21	21	20	20	20	22
-Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları	18	15	15	13	13	13	15	18	17	17	17	16	16	17	19
Yabancı Sermayeli Kalkınma ve Yatırım Bankaları	3	3	3	3	2	2	4	4	4	4	4	4	4	3	3
Sektör Toplamı	79	61	54	50	48	47	46	46	45	45	45	44	45	45	47
-Mevduat Bankaları	61	46	40	36	35	34	33	33	32	32	32	31	32	32	34
-Kalkınma ve Yatırım Bankaları	18	15	14	14	13	13	13	13	13	13	13	13	13		13

Kaynak: TBB, 2014a, "Banka, Şube ve Personel Bilgileri", <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/banka-bilgileri/banka-ve-subey-sayilari/70> (27.02.2015) verilerinden derlenmiştir.

Tablo 8: Yabancı Sermayeli Bankaların Aktif, Krediler ve Alacaklar, Mevduat Sektör Payları % (2000-2013)

Sektör Payları (%)															
Grup/Yıl	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Toplam Aktifler															
Yabancı Sermayeli Bankalar	5,7	3,2	3,3	3,0	3,5	5,4	12,4	15,3	15,1	13,7	14,3	13,9	13,7	15,5	
-Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalar	5,4	3,1	3,1	2,8	3,4	5,2	12,2	15,0	14,8	13,5	14,1	13,6	13,4	15,3	
-Yabancı Sermayeli Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,3	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	
Toplam Krediler ve Alacaklar															
Yabancı Sermayeli Bankalar	2,9	3,8	4,2	4,1	4,7	6,9	15,4	19,1	17,9	17,2	16,2	14,2	14,6	15,3	
-Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalar	2,8	3,6	4,0	4,0	4,6	6,8	15,3	18,8	17,6	16,9	16,0	14,0	14,4	15,2	
-Yabancı Sermayeli Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0,1	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	
Toplam Mevduatlar															
Yabancı Sermayeli Bankalar	3,2	2,1	2,4	2,2	3,1	4,8	12,0	14,4	13,3	12,9	12,7	13,3	13,5	14,9	
-Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-Yabancı Sermayeli Kalkınma ve Yatırım Bankaları	3,2	2,1	2,4	2,2	3,1	4,8	12,0	14,4	13,3	12,9	12,7	13,3	13,5	14,9	

Kaynak: TBB, 2014b; "Türkiye'de Bankacılık Sistemi Seçilmiş Rasyolar 2002-2013", Ağustos, Rapor Kodu: YT05, <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (27.02.2015); TBB, 2013, "Türkiye'de Bankacılık Sistemi Seçilmiş Rasyolar 2002-2012", Haziran, Rapor Kodu: YT05, <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>; TBB, 2012, "Türkiye'de Bankacılık Sistemi Seçilmiş Rasyolar 2001-2011", Haziran, Rapor Kodu: YT05, <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (27.02.2015) verilerinden derlenmiştir.

Tablo 9: CAMELS Değişkenleri, Ağırlıkları ve Referans Değerleri

Değişkenler	Oran	Ağırlık	İlişkinin Yönü	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Faaliyette Bulunan Mevduat Bankası Sayısı (Ortalamaya Dâhil Edilen Mevduat Bankası Sayısı)				32	32	32	33	33	34	35	36
C-CAPITAL (Sermaye Yeterliliği Oranları)	SYO	%20									
Özkaynaklar/((Kredi+Piyasa+Operasyonel Riski İçin Gerekli Sermaye Yükümlülüğü)*12.5)*100	SYO1	%40	+	17,74	19,28	16,55	17,38	19,78	21,61	26,19	28,14
Özkaynaklar/Toplam Aktifler	SYO2	%30	+	12,35	12,16	10,55	11,90	10,74	12,36	13,83	13,09
(Özkaynaklar-Duran Aktifler)/Toplam Aktifler	SYO3	%30	+	9,18	8,65	7,07	7,82	6,54	6,99	6,28	4,81
A-ASSET (Aktif Kalitesi Oranları)	AKO	%30									
Duran Aktifler/Toplam Aktifler	AKO1	%20	-	3,17	3,51	3,49	4,08	4,20	5,38	7,55	8,28
Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Aktifler	AKO2	%20	+	52,63	47,25	51,53	49,61	44,34	37,84	32,52	26,47
Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Mevduat	AKO3	%20	+	79,70	71,86	77,61	75,36	66,55	57,32	48,62	39,41
Takipteki Krediler (Brüt)/Toplam Krediler ve Alacaklar	AKO4	%20	-	3,78	5,58	3,70	3,59	3,84	5,05	6,44	13,33
Finansal Varlıklar (Net) /Toplam Aktifler	AKO5	%20	+	32,70	35,95	30,05	31,92	35,43	36,67	41,44	44,19
M-MANAGEMENT (Yönetim Yeterliliği Oranları)	YYO	%10									
Şube Başına Net Kâr	YYO1	%30	+	2,18	2,06	1,36	1,78	1,51	0,81	1,01	0,87
Net Faaliyet Kârı (Zararı)/Toplam Aktifler	YYO2	%30	+	2,71	2,97	2,16	3,05	2,81	2,06	3,64	3,46
Takipteki Krediler (Brüt)/Toplam Krediler ve Alacaklar	YYO3	%30	-	3,78	5,58	3,70	3,59	3,84	5,05	6,44	13,33
Personel Giderleri+Kıdem Tazminatı/Toplam Aktifler	YYO4	%10	-	1,17	1,25	1,34	1,40	1,31	1,37	1,57	1,69
E- EARNINGS (Kârlılık Oranları)	KO	%20									
Net Dönem Kârı (Zararı)/Özkaynaklar	KO1	%25	+-	17,85	19,70	16,45	20,87	20,32	10,60	15,04	16,48
Net Dönem Kârı (Zararı)/Toplam Aktifler	KO2	%25	+-	2,20	2,40	1,74	2,48	2,18	1,31	2,08	2,16
Net Dönem Kârı (Zararı)/Ödenmiş Sermaye	KO3	%25	+-	58,21	58,64	39,02	52,91	47,91	29,14	48,80	44,59
Toplam Gelir/Toplam Gider	KO4	%25	+	152,34	155,89	130,30	135,93	135,32	134,22	143,00	130,47
L-LIQUIDITY (Likidite Oranları)	LO	%10									
Likit Aktifler/Kısa Vadeli Yükümlülükler	LO1	%40	+	53,55	53,03	43,35	61,24	64,43	73,72	82,99	79,60
Likit Aktifler/Toplam Aktifler	LO2	%30	+	32,85	33,06	26,58	37,25	39,96	40,30	37,92	39,51
Yabancı Para Likit Aktifler/Yabancı Para Likit Pasifler	LO3	%30	+	28,29	32,80	33,71	43,04	49,52	49,07	50,38	46,96
S-SENSITIVITY (Piyasa Riskine Duyarlılık Oranları)	PRDO	%10									
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Gelirleri/Toplam Aktifler	PRDO1	%35	-	3,51	4,05	3,54	4,01	3,76	3,97	5,18	3,14
Yabancı Para Aktif/Yabancı Para Pasif	PRDO2	%35	-	85,34	85,69	89,11	86,72	89,82	90,22	91,09	89,99
Bilanço İçi Döviz Pozisyonu/Özkaynaklar	PRDO3	%30	-	36,12	37,22	36,00	37,30	35,75	28,32	25,91	33,15

Kaynak: TBB, 2013, "Türkiye'de Bankacılık Sistemi Seçilmiş Rasyolar 2002-2012", Haziran, Rapor Kodu : YT05, <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>; TBB, 2014a, "Banka, Şube ve Personel Bilgileri", <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (27.02.2015)

